

صنعت شیلات می تواند تامین کننده امنیت غذایی کشور باشد

دبیر ستاد توسعه زیست فناوری در جلسه نشست هم اندیشی اولویت های توسعه فناوری در صنعت شیلات با بیان این که امنیت غذایی همواره یکی از دغدغه های سطح بالای حاکمیت در کشور بوده است، گفت: صنعت شیلات می تواند تا حد خوبی تامین کننده این امنیت باشد. با توجه به ظرفیت دریایی کشور، ما باید بیش از این به مساله پرورش آبزی و تولید پروتئین از این طریق بپردازیم. به گزارش اقتصادسراسرآمد، جلسه نشست هم اندیشی اولویت های توسعه فناوری در صنعت شیلات امروز در محل معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برگزار شد. روند کار اولویت های توسعه R&D در صنعت شیلات، برنامه های حمایتی ستاد توسعه زیست فناوری در صنعت شیلات و نحوه اولویت بندی نیازها و چالش ها از محورهای اصلی این نشست بودند. محمدحسین منالهی در این نشست با اشاره به اهمیت شیلات از نظر غذایی، گفت: تولید پروتئین با کمترین رد پای اکولوژیک، در صنعت شیلات مقدور است. در حال حاضر برنامه ریزی های جهانی هم در همین راستا است. وی در ادامه با بیان این موضوع که امنیت غذایی همواره یکی از دغدغه های سطح بالای حاکمیت در کشور بوده است، گفت: صنعت شیلات می تواند تا حد خوبی تامین کننده این امنیت باشد. با توجه به ظرفیت دریایی کشور، ما باید بیش از این به مساله پرورش آبزی و تولید پروتئین از این طریق بپردازیم. دبیر ستاد توسعه زیست فناوری با اشاره به نقش معاونت علمی در صنعت شیلات، گفت: تعداد بازیگران در این جا همراه با تقسیم کار است. در جایی که نگاه ما به توسعه بازار و افزایش تولید است، ستاد های توسعه اقتصاد دانش بنیان ورود می کنند.

اجرای پروژه احیای مرجان های جزیره خارگ با مشارکت شرکت ملی نفت
رئیس گروه اکولوژی دریا معاونت محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست از آغاز پروژه احیای مرجان های خارگ با مشارکت شرکت ملی نفت خبر داد و گفت: علاوه بر این برنامه ریزی های ویژه ای به منظور حفاظت و احیای مرجان های سایر مناطق خلیج فارس و دریای عمان از جمله کیش، هنگام، خلیج ناپبند و خلیج چابهار با مشارکت سایر ارگان ها و نهادهای دولتی و خصوصی را نیز در دستور کار داریم. به گزارش اقتصادسراسرآمد، دکتر مهدی بلوکی در خصوص احیای زیستگاه های مرجانی خلیج فارس و دریای عمان نیز به مانا گفت: برای اولین بار سازمان حفاظت محیط زیست در سال ۱۳۹۶ در چابهار به صورت پایلوت اقدام به کاشت مرجان بر بستر مصنوعی نمود که نتایج خوبی را نیز به دنبال داشت. پس از کسب موفقیت های اولیه در احیاء مرجان ها در خلیج چابهار مجددا در سال ۱۳۹۸ و پس از آن در سال ۱۴۰۱ تعداد بیشتری قلمه های مرجانی در بستر دریا قرار داده شد. رئیس گروه اکولوژی دریا معاونت محیط زیست در دریای سازمان حفاظت محیط زیست عنوان کرد: در جزیره خارگ نیز به علت تخریب رخ داده در مسیر خط لوله نفت در سال های گذشته در جلسه کارگروه ارزیابی سازمان مقرر شد به منظور جریان خسارت وارد شده بر زیستگاه های مرجانی طرح احیای آبسنگ های مرجانی در این جزیره اجرا شود که این موضوع با مشارکت شرکت ملی نفت و تعدادی از مراکز پژوهشی و دانشگاهی کشور در حال اجرا است.

سازمان بنادر و دریانوردی

سازمان بنادر و دریانوردی - **گروه دانش دریا** - **امید متین** - مسند چشم انداز سازمان بنادر و دریانوردی در نیمه سال ۹۷ منتشر شد. بر اساس این سند در چشم اندازی ۲۰ ساله، ما در حوزه دریا و اقتصاد دریا باید به سطح مطلوب - و طبق سند مذکور بالاتر از حد مطلوب- برسیم. حدی در این سند در نظر گرفته شده که اغراق آمیز نشان می دهد و با جملاتی بیان شده است که بیشتر به تخیل یک نویسنده شبیه است تا نتیجه پژوهش یک پژوهشگر.

حد مطلوب سند

بازخوانی سند چشم انداز ۲۰ساله سازمان بنادر و دریانوردی، حدی رویایی برای آینده در نظر گرفته است. معلومیست که این سطح از مطلوبیت بر اساس واقع نگری و طبق روش های علمی تدوین سند چشم انداز، تهیه شده است یا بر اساس احساسات جمعی که شعارسازی کرده اند. بازخوانی چند نمونه می تواند ذهن ما را بیشتر روشن کند:

در این سند آمده است: « چشم انداز بخش دریایی، مرجع بی بدیل منطقه ای و بازیگر فعال جهانی در عرصه ایمنی، محیط زیست و امنیت دریایی است»

اولین سوالی که در این باره باید مطرح کرد این است: آیا ممکن است؟ آیا ما در ۲۰ سال آینده در عرصه ایمنی، محیط زیست و امنیت دریایی مرجع بی بدیل منطقه ای و بازیگر فعال جهانی خواهیم بود؟ از ایراداتی که به سندهای این چنینی همواره وارد است، کلی گویی و آرمان گرایی در حد تخیل است و اصل واقع نگری در آن رعایت نمی شود؛ به طور معمول، این سند نیز دارای چنین نقصی است.

مرجع بی بدیل منطقه ای

در اطراف ایران، کشورهای رقیبی هستند که سرمایه گذاری بسیار کلانی روی بنادر خود کرده اند. با تطبیق وضع موجود با آن ها، عقب ماندگی ما به خوبی نمایان است. با ملاحظه مشکلات عدیده ای که بنادر و دریانوردی ما دارد، دست یابی به رشد و توسعه شتابنده، غیرممکن است. و نیز، با توجه به سرمایه گذاری فرمانطقه ای برخی کشور ها -مانند چین- در منطقه، رقابت سخت تر و موفقیت دور از دسترس خواهد بود.

بالحاظ این گزین هاست که آرمان گرایی سند چشم انداز سازمان بنادر و دریانوردی را نه واقع گرا، بلکه تخیل گرا می دانیم. اگر در سند می نوشت: یکی از مراجع اثر گذار در منطقه، می توانستیم بگویم امری شدنی است، اما در تبدیل شدن به مرجع بی بدیل منطقه ای، با وجود کشورهای حوزه خلیج فارس، عراق، ترکیه و پاکستان که با سرعتی بیش از ما در حال

۵ سال گذشت، ۱۵ سال باقی است!، اقتصادسراسرآمد تحلیل می کند

نگاهی به سند چشم انداز سازمان بنادر و دریانوردی

اساس سیاست های کلان و خط مشی ها حاکمیت، دورنمای رشد و توسعه مشخص می شود و سایر زیرمجموعه ها فقط دستور بگیر هستند، نمی توان به

تدوین راهبرد دست زد. در سال ۹۷، سازمان بنادر و دریانوردی سند چشم انداز ۲۰ ساله ای منتشر کرد که عمری چند ماهه بیشتر نداشت و با تغییر رئیس سازمان، به نظر می رسد به کما رفته باشد؛ زیرا ملاحظه مجموع سخنرانی ها و نشست های خبری رئیس فلی سازمان بنادر و دریانوردی، نشان می دهد که کمترین اعتبار و اشاره ای به سند مذکور ندارد.

۵ سال گذشت

به فرض این که سند چشم انداز سازمان بنادر و دریانوردی، سندی قطعی و محکم است، باید گفت که ۵ سال از انتشار آن سسند گذشته است و به طور طبیعی باید ۲۵ درصد آرمان ها محقق شده باشد. آیا شده است؟

چگونه می توان این ۲۵ درصد رشد و توسعه معطوف به سند چشم انداز را اندازه گیری کرد؟

آن چه ما می بینیم انبوه مشکلاتی است که سرچای خودشان قرار دارند و قصد تکان خوردن ندارند. از مشکلات ساختاری گرفته، تا تفرقه بین ارکان دریایی که بعد از ۵ سال، هیچ وقف و وفاقی صورت نگرفته و همچنان مدیریت دریایی ما از وحدت رویه و وحدت فرماندهی به دور است.

علاوه بر این، مرور رشد و توسعه در ۵ سال اخیر بر اساس آمارهایی که روسای سازمان بنادر و دریانوردی منتشر کرده اند، هر چند قابل تقدیر است، اما هیچ نشانی از شتاب لازم برای تحقق آرمان های سند چشم انداز ندارد.

نوشتمیم که چیزی نوشته باشیم

به نظر می رسد که مسئولان وقت سازمان بنادر و دریانوردی که این سند را تدوین، امضا و منتشر کرده اند و همچنان هم زیب دفتر سایت رسمی سازمان است، به طور واقع نگرانه به مسائل نپرداخته اند تا جایی اگر الان بسا آن ها گفت و گو کنیم، دفاعی نداشته و بهترین حرفی که خودمانی و صادقانه بگویند این است:نوشتمیم که چیزی نوشته باشیم! و اگر جدل کنیم که چرا سندی که اجرایی نمی شود را منتشر کرده اید، لایذ خواهند گفت: سند چشم انداز ۱۴۰۴ منتشر شد، مگر اجرایی شد؟ مگر ما تبدیل شدیم به قطب منطقه؟ کمتر از دو سال به پایان سند چشم انداز ۱۴۰۴ باقی مانده، مگر اتفاقی افتاده است؟

۱۵ سال وقت باقی است

شاید بهترین جواب برای مسئولان که بخواهند به ما رسانه ها بگویند و ما را از سر واکندد این است: هنوز ۵ سال گذشته و ۱۵ سال باقی مانده است! شما بروید ۱۵ سال دیگر برگردید تا ما رسیدن به آرمان ها را نشان تان بدهیم. ما هم در روزنامه دریایی اقتصادسراسرآمد مثل یک بچه خوب، سرمان را پایین می اندازیم و می رویم تا ۱۵ سال دیگر برگردیم!

سازمان بنادر و دریانوردی تنها بخشی از این برنامه توسعه است

مشکل سندهای اینچنینی این است که در باره چگونگی به درستی سخن نمی گویند. ضمن این که در این توسعه کلان، در این نقش اول شدن، تمام ارکان دریایی باید هماهنگ و طبق یک برنامه توسعه معین حرکت کنند و سازمان بناسدر و دریانوردی تنها بخشی از این برنامه توسعه است، پس چگونه می تواند یک تنه، نقش همه را بازی کند و مورد توجه تمام جهان قرار گیرد تا به چشم انداز خود برسد؟ به نظر می رسد که نویسندگان و امضاء کنندگان این سند چشم انداز، در توهمی ناشناخته، خود را به جای تمامی ارکان دریایی کشور به حساب آورده و از جایگاهی حرف زده اند که در آن جایگاه نبوده اند. تخیل هایی مانند: «تبدیل شدن به مرکز تجارت جهانی با منطقه» نمی تواند در چارچوب یک سند چشم انداز قرار گیرد؛ زیرا تدوین سند چشم انداز خود یک تخصص حرفه ای در رشته مدیریت است و بر قواعد و اصولی استوار است. سند چشم انداز باید واقع گرایانه و عملیاتی باشد و مفاد آن قابل دسترس باشد. باید اقتناعی باشد و مسیر حرکت تا رسیدن را ترسیم کند. باید مشخص کند که طی ۲۰ سال آینده، چه اتفاقات برنامه ای مشخص باید بیفتد تا آرمان ها بعد از مدت مذکور تحقق پیدا کنند؛ در غیر این صورت، این سند جز یک مشت حرف های کلی و عمومی چیزی نخواهد داشت.

چشم انداز بخش بندری

سند چشم انداز سازمان بنادر و دریانوردی نوشته است: «چشم انداز بخش بندری، بنادر ایران انتخاب اول بازیگران جهانی و تسهیل گر کانون تجارت جهانی با ایران و منطقه است.»

در این باره هم همان پرسش قابل تکرار است: آیا ممکن است؟ یعنی ما در ۱۵ سال آینده، انتخاب اول بازیگران جهانی خواهیم بود؟ تسهیل گر کانون تجارت جهانی با ایران و منطقه؟ کمی تخیل به نظر نمی رسد؟

باید اطراف ایران گشتی بزنیم و کریدورهای منطقه که تلاش می کنند جایگزین ایران شوند را مورد بررسی قرار دهیم. این نکته که رقیا هرگز نمی توانند نقش ایران را حذف کنند، بر ما مسلم است؛ مگر با صرف هزینه های زیاد. اما این کسه نقش ما به نقش اول جهانی برگردد و هم چنان شاهراه گذار جهانی باقی بمانیم و انتخاب اول بازیگران باشیم، کمی جای تامل دارد.

بندر گوادر با همکاری چین و پاکستان، این نقش را زیر سوال می برد.

بندر جفیره امارات، به ایسن جایگاه حمله کرده و تا حد زیادی هم موفق شده است. بندر بصره و فاو در عراق چنان چهار نعل می تازند که رسیدن به آن ها بعد به نظر می رسد. ترکیه با توسعه کم نظیر کشتی سازی و توسعه بنادر، ما را دچار تردید می کند.

تلاش همه جانبه برای راه اندازی کریدور میانی توسط آذربایجان.

وضعیت تجارت در کویت و سرمایه گذاری های عظیم خارجی ها در گردشگری دریایی عمان به عنوان همسایگان ما.

با توجه به کمبود سرمایه گذاری ما در توسعه بنادر به نسبت رقیبا، و وجود مشکلات عدیده دیگر، چگونه می توان به نقش اول تبدیل شد؟

بازی سندنویسی

بازی سندنویسی همواره وجود داشته است و برخی مدیران تخیل گرا، با نوشتن آن احساس بزرگی می کردند. ضمن این سندنویسی که حاوی شعارهای آرمان گرایانه و زج های مدیران در میدان خالی بود، به آن ها و جاهت و فرصت تبلیغات می داد.

با نگارش سند چشم انداز ۱۴۰۴، این سندنویسی ها به اوج رسید و هر دم و دستگاهی برای خود سند چشم انداز و سند راهبردی نوشت؛ بدون آن که بسترهای سندنویسیی را از نقطه نظر علمی در نظر گرفته باشد.

برای مثال، تب و هیجان دست یابی به ایزوها در دهه ۸۰ طوری بود که بسیاری از شرکت ها -مانند تولید کنندگان بخاری - برای دستیابی به آن تلاش کردند و آن را مایه اصلی تبلیغات تلویزیونی خود کردند. مردم هم به دلیل عدم اطلاع، داشتن ایزوها را نشانه کیفیت کالا می دانستند! این تب به بخش دولتی هم کشیده شد و برخی دولتی ها برای دریافت گواهی ایزو، اقدام و هزینه کردند و بعد از دریافت گواهی ایزو، آن را قاب کرده و پشت سر خود نصب کردند و به کار خود پرداختند. تب ایزوها تا جایی بالا رفت که برخی کبابی ها و کله پاچه ای ها هم اقدام به دریافت گواهی ایزو کردند که هنوز نمونه های آن در سطح شهر -مانند کبابی شوش- به چشم می خورند. در دهه ۹۰، تب تدوین راهبرد و سندنوسی داغ شد. علاوه بخش های دولتی هم برای تدوین راهبردهای خود اقدام و هزینه کردند، بی توجه به این که اسناد راهبردی، اسناد بالادستی هستند و یک مسئول دولتی در حد مدیرکلی، نمی توان سند راهبردی تدوین کند. کما این که درحوزه دولت ها که بر

ساحل زیبای بندر شیرینو، بوشهر

قاب دوربین

عکس: میلاد قاسمی

بدون شرح...

فریاد عریزی - اقتصاد سراسرآمد